

MINISTERSTWO
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

GRECJA

Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne:

powierzchnia:	131 957 km ²	
ludność:	10,761 mln	
głowa państwa:	prezydent Prokopis Pavlopoulos	od 13 marca 2015 r.
premier:	pan Alexis Tsipras	od 21 września 2015 r.
minister gospodarki i rozwoju, wicepremier:	pan Giannis Dragasakis	od 28 lutego 2018 r.
minister spraw zagranicznych:	George Katrougalos	od 15 lutego 2019 r.
ambasador Grecji w Polsce:	pan Evangelos Tsaoussis	od 7 października 2015 r.
ambasador RP we Włoszech:	pani Anna Barbarzak	od 21 stycznia 2016 r.
najbliższe wybory parlamentarne:	jesień 2019 r.	

MINISTERSTWO
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne:

WSKAŹNIKI	2015	2016	2017	2018*	2019**	2020**
PKB (w mld EUR)	177,258	176,487	180,217	184,713	---	---
PKB na 1 mieszkańca (w EUR)	16,400	16,400	16,800	17,200	---	---
PKB (wzrost w %)	-0,4	-0,2	1,5	2,0	2,2	2,3
Deficyt budżetowy (% PKB)	-5,6	0,5	0,8	0,6	0,6	0,6
Dług publiczny (% PKB)	175,9	178,5	176,1	182,5	174,9	167,4
Inflacja (HICP w %)	0,1	0,4	1,1	0,8	0,7	1,3
Bezrobocie (w %)	24,9	23,6	21,5	19,6	18,2	16,9
Eksport towarów i usług (% PKB)	31,6	30,1	33,0	36,1	---	---
Import towarów i usług (% PKB)	31,5	30,8	34,0	36,4	---	---
Eksport towarów (w mld EUR)	25,824	25,463	28,877	30,855	---	---
Import towarów (w mld EUR)	43,602	44,187	50,350	51,036	---	---
Deficyt handlowy (w mld EUR)	17,778	18,724	21,473	20,181	---	---
Bezp. inwestycje zagr. w Grecji (w mld EUR)	22,119	23,352	27,129	---	---	---
Inwestycje bezp. Grecji za granicą (w mld EUR)	22,428	17,082	16,137	---	---	---

Źródło: EUROSTAT; Bank Grecji (dane dot. inwestycji bezpośrednich); Hellenic Statistical Authority (dane dot. eksportu i importu towarów); DG ECFIN (dane za lata 2018 – 2020)

*dane wstępne, **prognoza

1. Podstawowe informacje

Republika Grecka to państwo unitarne, o parlamentarnym systemie rządów. Głową państwa jest prezydent wybierany przez parlament na 5-letnią kadencję. Obowiązująca konstytucja pochodzi z 1975 r. i została przyjęta po obaleniu rządów junty wojskowej (rządząca w kraju w l. 1967 – 1974). Była rewidowana trzykrotnie – w latach 1986, 2001 oraz 2008.

Prezydent powołuje premiera oraz – na jego wniosek – powołuje i odwołuje rząd. Władzę ustawodawczą sprawuje jednoizbowy parlament, złożony z 300 delegowanych. Wybory parlamentarne odbywają się co cztery lata.

Grecja jest państwem członkowskim Unii Europejskiej (od 1981 r.) oraz innych organizacji i instytucji międzynarodowych, w tym WTO czy OECD. Należy również do strefy euro. Jest zaliczana do krajów rozwiniętych z wysoko dochodową gospodarką i wysoką jakością życia. W rankingach Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego za 2017 rok znalazła się – odpowiednio – na 51. i 53. pozycji wśród państw świata według nominalnego PKB. Na skutek kryzysu gospodarczego Grecja została przeniesiona w rankingu MSCI za rok 2013 z kategorii „państwa rozwinięte” do kategorii „państwa rozwijające się”. Był to pierwszy przypadek degradacji kraju z pozycji wyższej na niższą.

Od 2011 r., gdy została przeprowadzona reforma administracyjna kraju, Grecja jest podzielona na 13 regionów oraz jeden obszar autonomiczny – Autonomiczną Republikę Góry Athos. W myśl nowej ustawy liczba gmin i departamentów na szczeblu lokalnym uległa zmniejszeniu o 40%.

Ostatnie wybory parlamentarne odbyły się przedterminowo, 20 września 2015 r., po tym jak rezygnację ze stanowiska premiera złożył Alexis Tsipras. W wyniku głosowania ponownie zwyciężyła

partia dotychczasowego szefa rządu, SYRIZA (Koalicja Radykalnej Lewicy), choć zabrało jej 6 miejsc do osiągnięcia większości bezwzględnej. Opozycyjna centroprawicowa partia Nowej Demokracji zdobyła 28% głosów, z kolei skrajnie prawicowy Złoty Świt (XA) – ok. 7% głosów.

2. Sytuacja gospodarcza

Grecja jest krajem rozwiniętym pod względem gospodarczym, opartym głównie na sektorze usług (79,1% PKB – dane CIA Factbook za 2017 r.) i przemysłowym (16,9% PKB), z niewielkim udziałem sektora rolniczego (ok. 4%). Posiada również największą flotę statków na świecie o łącznej wartości 99,589 mld USD (stan za rok 2018 wg Vessels Value). Szacuje się, że ok. 20% towarów transportowanych na świecie drogą morską odbywa się za pomocą floty greckiej. Wiodącymi gałęziami krajowej gospodarki jest przemysł stoczniowy i turystyka.

Grecja jest największym beneficjentem pomocy unijnej, równej ok. 3,3% rocznego PKB kraju. W latach 2003 – 2007 grecka gospodarka osiągała coroczny wzrost o ok. 4%, jednak w 2009 r. weszła w fazę recesji na skutek światowego kryzysu finansowego i problemów z ograniczeniem wzrastającego deficytu budżetowego. W latach 2007 – 2008 Grecja spełniła kryteria wysokości deficytu budżetowego stawiane przez UE w ramach Pakietu na rzecz Stabilności i Wzrostu (nie więcej niż 3% PKB), jednak nie wypełniła ich w 2009 r., gdy deficyt wyniósł 15% PKB kraju. Pogarszający się stan finansów publicznych, nieprecyzyjne dane statystyczne i stałe niepowodzenia związane z koniecznością przeprowadzania wymaganych reform sprawiły, że pod koniec 2009 r. agencje ratingowe obniżyły międzynarodowy rating Grecji. Pod presją ze strony UE i innych uczestników rynku międzynarodowego grecki rząd zaakceptował program pomocowy, który zakładał m.in. obniżenie wydatków rządowych, uszczelnienie systemu podatkowego, przegląd systemów emerytalnego, opieki zdrowotnej i służby cywilnej oraz reformę rynku pracy. W 2014 r. grecka gospodarka rozpoczęła wchodzenie z kryzysu. Po raz pierwszy od 2007 r. kraj osiągnął wzrost gospodarczy, który wyniósł wówczas 0,7% PKB. W konsekwencji reform gospodarczych i poprawy sytuacji finansowej na rynku światowym deficyt budżetowy został zredukowany w 2017 r. do poziomu 1,3% PKB. Plan pomocowy dla Grecji, który został wprowadzony w 2009 r. przez Komisję Europejską, Europejski Bank Centralny i Międzynarodowy Fundusz Walutowy, zakończył się dopiero w 2018 roku. W tym okresie kraj otrzymał wsparcie finansowe w wysokości ponad 300 mld euro.

Poważnym problemem Grecji pozostaje jednak bezrobocie – w 2018 r. wyniosło niemal 20% (najwyższy wskaźnik od lat w UE). Rekordowy wskaźnik stopy bezrobocia kraj odnotował jednak w 2013 r. – wówczas 27,5% społeczeństwa pozostawało bez pracy. Szacuje się, że imigranci stanowią ok. 1/5 siły roboczej w kraju. Są zatrudnieni głównie w rolnictwie. Szacuje się także, że szara strefa stanowi 20-25% PKB Grecji (znaczna część pracowników nie zgłasza swoich przychodów, co powoduje omijanie systemu podatkowego).

Handel

Grecja od lat odnotowuje ujemny bilans handlowy – według danych Hellenic Statistical Authority za okres od stycznia do listopada 2018 r. wyniósł on ponad 20 mld euro. Jest jednak w znacznym stopniu bilansowany przez eksport usług – przede wszystkim w sektorze żegluga morskiej, turystyki oraz usług finansowych. Według danych OECD za 2017 r. eksport stanowi ok. 22% PKB kraju.

Szacuje się, że ponad 60% greckiego eksportu kierowane jest na rynek europejski, natomiast niemal ¼ – na rynek azjatycki. Największymi partnerami handlowymi pod względem wartości eksportu są Włochy (ponad 10% greckiego eksportu), Niemcy, Turcja, Cypr, Bułgaria, Liban, Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, Rumunia oraz Francja. Z kolei ok. 55% greckiego importu pochodzi z krajów UE.

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

Największymi partnerami handlowymi Grecji pod względem wartości importu są Niemcy (ponad 10% greckiego importu), Włochy, Chiny, Rosja, Holandia, Irak i Francja.

Grecja eksportuje głównie artykuły spożywcze, produkty chemiczne, przemysłowe i petrochemiczne. Importuje natomiast przede wszystkim urządzenia mechaniczne, pojazdy, produkty chemiczne oraz artykuły spożywcze.

Turystyka

Wpływy z turystyki stanowią ok. 18% PKB kraju. Bezpośrednie wpływy do budżetu państwa wyniosły w 2017 r. 14,3 mld euro, natomiast całkowite wpływy (włącznie z pośrednimi) – 35 mld euro. Z każdym kolejnym rokiem branża turystyczna zapewnia znaczący wzrost wpływów do budżetu państwa, zwiększenie inwestycji (3,1 mld euro, co stanowi 15,9% wszystkich inwestycji w sektorze turystycznym w 2017 r.) oraz zatrudnienia (459 tys. pracowników pracowało bezpośrednio w branży turystycznej – 12,2% zatrudnionych w kraju, natomiast pośrednio – 934,5 tys. pracowników, co stanowi 24,8% zatrudnionych w kraju). Jest to spowodowane wzrastającą liczbą odwiedzających kraj. Szacuje się, że liczba turystów w 2018 r. wyniosła niemal 29 mln (wzrost o 5,1% w porównaniu z rokiem 2017), z kolei w 2006 r. – 14 mln. Według przewidywań World Travel & Tourism Council w 2028 r. kraj odwiedzi ok. 42,5 mln turystów. Pozytywne prognozy dla greckiej branży turystycznej odgrywają szczególne znaczenie dla rozwoju sektora HORECA (ang. *Hotel, Restaurant, Catering/Café*).

Według raportu Polskiej Izby Turystyki za rok 2018 Grecja od kilku lat pozostaje najpopularniejszym kierunkiem wakacyjnym Polaków, w tym wybierających się na letni wypoczynek z biurami podróży (udział w rynku – 31,6%). Jednakże spada dynamika wzrostu tej destynacji wśród polskich turystów. Szacuje się także, że w 2017 r. ponad milion Polaków odwiedził Grecję.

Inwestycje

Według danych Banku Grecji skumulowany napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych w latach 2007 – 2017 wyniósł łącznie 19,783 mld euro. Wśród pięciu największych zagranicznych inwestorów znalazły się Niemcy, Francja, Cypr, Szwajcaria oraz Kanada. Większość BIZ koncentruje się na sektorze usług, w tym finansowym i ubezpieczeniowym (35% wszystkich BIZ w Grecji), ICT (20%), nieruchomości (12%) i logistyki (12%).

W 2017 r. wartość BIZ w Grecji wyniosła 27,129 mld euro i uległa zwiększeniu w porównaniu do lat wcześniejszych (w 2013 r. – 18,743 mld euro, w 2016 r. – 23,352 mld euro). Największymi inwestorami były następujące państwa: Niemcy (inwestycje w 2017 r. o wartości 5,976 mld euro), Luksemburg (5,728 mld euro), Niemcy (5,086 mld euro), Szwajcaria (2,819 mld euro) oraz Francja (1,485 mld euro).

Z kolei w 2017 r. wartość greckich bezpośrednich inwestycji zagranicznych wyniosła 16,137 mld euro, co potwierdziło tendencję spadkową, trwającą od 2011 r. (w 2011 r. – 37,215 mld euro, w 2013 r. – 26,320 mld euro, w 2016 r. – 17,082 mld euro). Grecja kierowała swoje BIZ głównie na Cypr (4,215 mld euro) oraz do Stanów Zjednoczonych (2,119 mld euro), Niemcy (1,966 mld euro), Hong Kongu (1,931 mld euro), Rumunii (1,567 mld euro) i Bułgarii (1,121 mld euro). Większość greckich BIZ koncentruje się na sektorze usług, w tym finansowym i ubezpieczeniowym, handlowym i ICT.

Krajową agencją zajmującą się zwiększeniem napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych jest *Enterprise Greece* (www.enterprisegreece.gov.gr). Przedsiębiorstwa, które planują wdrożyć projekt inwestycyjny szacowany na przynajmniej 2 mln euro, mogą skorzystać z pomocy tzw. rzecznika praw inwestora (ang. *Enterprise Greece Investor Ombudsman*).

3. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Podstawowe znaczenie posiadają uregulowania Traktatu Akcesyjnego Polski do UE. Szereg kwestii związanych ze współpracą gospodarczą regulują bilateralne umowy międzyrządowe:

- *Traktat o przyjaźni i współpracy między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Grecką sporządzony w Atenach dnia 12 czerwca 1996 r.*
- *Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Republiki Greckiej w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku, sporządzona w Atenach dnia 20 listopada 1987 r.*
- *Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Republiki Grecji o współpracy kulturalnej i naukowej, podpisana w Atenach dnia 31 marca 1976 r.*

Umowa w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji (BIT) z Grecją, sporządzona w Atenach w 1992 r., została wypowiedziana przez stronę polską z dniem 7 czerwca 2018 r.

4. Wymiana handlowa z Polską (mln euro)

	2015	2016	2017	2018	Dynamika	I-II 2018	I-II 2019	Dynamika
					<u>2018</u> 2017			<u>I-II 2019</u> I-II 2018
Eksport	752,9	811,3	857,3	866,0	101,0	135,6	148,1	109,2
Import	452,0	458,7	462,8	498,0	107,6	87,4	64,9	74,3
Obroty	1 204,9	1 270,0	1 320,2	1 364,0	103,3	222,9	213,0	95,5
Saldo	300,8	352,6	394,5	368,0		48,2	83,2	

Źródło: GUS

W 2018 r. Grecja znalazła się na 32. miejscu pod względem polskiego eksportu (0,4% polskiego eksportu ogółem). Wymianę handlową z Grecją charakteryzuje duża nadwyżka handlowa na korzyść Polski (368 mln euro). Mimo stałego wzrostu, od 2015 r. dynamika polskiego eksportu do Grecji ulega osłabieniu. Od 2015 r. nieznacznie zwiększa się wartość polskiego importu greckich towarów.

W porównaniu z 2004 r. polsko-greckie obroty handlowe wzrosły o niemal 400% (w 2004 r. – 336,8 mln euro, w 2017 r. – 1 320,2 mln euro), choć obecnie Grecja znajduje się na odległym, 40. miejscu pod względem obrotów handlowych Polski z innymi krajami.

Według danych GUS za okres od stycznia do lutego 2019 r. polski eksport do Grecji wzrósł o niemal 10% w porównaniu z analogicznym okresem w roku ubiegłym (łącznie wyniósł 148,1 mln euro). Natomiast w tym samym czasie import z Grecji uległ nieznacznemu spadkowi, o 25,7% (z 87,4 mln euro do 64,9 mln euro).

Polska eksportuje do Grecji przede wszystkim maszyny oraz urządzenia elektroniczne i cyfrowe wraz z częściami, maszyny i urządzenia mechaniczne, produkty tytoniowe, pojazdy, AGD, części i akcesoria do liczników energii elektrycznej, mięso, produkty mleczarskie oraz zabawki.

Polska importuje z Grecji głównie statki (pasażerskie, towarowe, promy) i łodzie, leki i produkty farmaceutyczne, owoce (pomarańcze, kiwi, brzoskwinie, nektaryny), produkty chemiczne, wyroby z aluminium, żeliwa i stali oraz tworzywa sztuczne.

**MINISTERSTWO
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII**

Grecki import sektora rolno-spożywczego szacowany jest na 5,5 mld euro. Od 2012 r. wartość polskiego eksportu produktów rolno-spożywczych do Grecji wzrosła o 127,1% (obecnie stanowi ok. 30% łącznej wartości polskiego eksportu do Grecji).

Lista perspektywicznych branż dla polskiego eksportu według WPHI w Atenach/ZBH w Atenach:

- produkty rolno-spożywcze, mięso i produkty mięsne – głównie mięso wołowe i cielęcina, przetwory spożywcze zawierające kakao, grzyby (głównie pieczarki), cukier i wyroby cukiernicze, tytoń i wyroby tytoniowe, mleko i przetwory mleczne oraz przetwory zbożowe;
- wyroby chemiczne, w tym: kosmetyki, farmaceutyki, odczynniki i komponenty chemiczne;
- wyroby przemysłowe – gazomierze, liczniki, części i akcesoria, maszyny i urządzenia, urządzenia do cyfrowego przetwarzania danych, pralki, chłodziarki, opony pneumatyczne, pojazdy mechaniczne, meble z drewna;
- sektor stoczniowy.

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Oba kraje znajdują się na odległych miejscach w swoich zestawieniach bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Polska nie została uwzględniona na listach opublikowanych przez Bank of Greece. Z kolei według danych NBP w 2017 r. wartość polskich BIZ w Grecji wyniosła 12,6 mln euro, natomiast greckich w Polsce – 36 mln euro.

Na *Liście Największych Inwestorów Zagranicznych w Polsce*, opublikowanej przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu za rok 2017, zostało ujętych 20 greckich przedsiębiorstw, w tym z sektora artykułów spożywczych – Coca-Cola Hellenic Bottling Company, Chipita; kosmetycznych – Sarantis Group czy budowlanym – Stelma SA, Alpha Grissin International Holdings Limited.

W lutym 2019 r. Fundusz Ekspansji Zagranicznej, zarządzany przez PFR TFI S.A., zawarł umowę inwestycyjną dotyczącą rozwoju sieci własnych hoteli turystycznych Rainbow Tours S.A. w Grecji. Fundusz zainwestuje 9 mln EUR w grecką spółkę White Olive Hotels A.E. należącą do Rainbow Tours, z możliwością zwiększenia kwoty inwestycji Funduszu do 12,5 mln EUR.

6. Dane kontaktowe

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Greckiej

adres: Chryssanthemon 22, 154 52 Paleo Psychiko, Ateny

nr tel: (+30) 210 6797 700 / fax: (+30) 210 6797 711

e-mail: ateny.amb.sekretariat@msz.gov.pl

strona internetowa: www.ateny.msz.gov.pl

Zagraniczne Biuro Handlowe (ZBH) w Grecji

Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A.

adres: Office+ Executive Business Center

Grigoriou Lampraki 58, 166 75 Glyfada

e-mail: joanna.szymanska@paih.gov.pl, marta.szajbel@paih.gov.pl

strona internetowa: <https://greece.trade.gov.pl/pl>

nr tel.: +30 211 016 81 46, +30 694 391 40 30

Joanna Szymańska – kierownik

MINISTERSTWO
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

Marta Szajbel-Nikolaou – ekspert

Ambasada Republiki Greckiej w RP

adres: ul. Górnośląska 35, 00-432 Warszawa

nr tel: +48 22 622 94 60, 622 94 61 / fax: +48 22 622 94 64

e-mail: gremb.war@mfa.gr

Wydział Ekonomiczno-Handlowy

ul. Górnośląska 35, 00-432 Warszawa

nr tel: +48 22 622 94 66 / fax: +48 22 622 94 64

e-mail: ecocom-warsaw@mfa.gr

Opracowanie:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej

Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii

kwiecień 2019 r.